

Masopust a půst

Badatelská otázka: Proč se máme postit?

Materiál vytvořila © Barbora Matiašová, 2024

Věk:

Mladší školní věk (7-10 let). S příslušnými úpravami lze použít i pro starší věkové skupiny.

Délka trvání:

Včetně úvodní a závěrečné modlitby cca 75 minut.

Cíl a klíčové pojmy:

Seznámit (zopakovat) a uvést do kontextu zejména pojmy Popeleční středa a půst.

Pomůcky ke katechezi:

- Dva papírové kruhy s nápisem Poušť a Obyčejný den + kartičky se souvisejícími pojmy (viz popis ve scénáři katecheze);
- Bible.

Scénář:

I. **Úvodní rozhovor.** Položíme účastníkům následující otázky (nebo jejich varianty): Co je masopust a karneval? Jak taková oslava vypadala a vypadá? Dokážeme vyjmenovat masopustní **jídla, tradice, zábavy?**

(Počítat lze s tím, že některé děti o masopustu vůbec nic neví; pokud tyto znalosti mají ostatní, necháme vysvětlení na nich)

II. **Rozhovor pokračuje na téma:**

- **Dokázali byste pořád jíst sladké, tučné, čokoládu atd.? Nebo je potřeba střídání se střídmejšími jídly?** Proč? Jaké jsou vaše **zkušenosti?**
(Pokud děti zkušenost nemají, zkusíme je navést na téma „zdravá a nezdravá jídla“, o těch by něco vědět měly, případně mohou zkusit vymyslet důvody, proč se takto stravovat)
- **Slaví církev nějak masopust, používáme masky? Jaký nejbližší svátek nás čeká?** *(Použijeme v týdnu před začátkem postní doby, případně se otázkou vrátíme v čase).* **Pamatujete si Popeleční středu? Jaké máte konkrétní zážitky?** *(Je třeba zvážit, že děti žádný prožitek mít nemusí: lze tedy zopakovat liturgické zvláštnosti Popeleční středy, případně mít něco konkrétního na připomenutí – nejvhodněji miskou s popelem, dál s ní ale nepracujeme a odložíme ji).*

III. **Skupinová aktivita s volným názvem „Poušť – Obyčejný den“**

- Připravíme dva kruhy z papíru; na jeden napíšeme Poušť, na druhý Obyčejný den. Dětem rozdáme kartičky s pojmy, např. **Minecraft, čokoláda, zábava, televize, hluk, se vším si musím poradit sám, hlad, nuda, pokušení, soustředění, jitrnice...** (pro pobavení – pro děti není nic směšnějšího než představa jitrnice na poušti ☺). Pojmy a počet kartiček volíme podle počtu dětí a jejich konkrétních zájmů.

- Děti mají **za úkol** napřed **intuitivně a bez klíče rozřadit lístečky do kruhů**. Během jejich práce čteme úryvky Mt 4,1-3 a Lk 4, 1+2 (= úryvky o Ježíši a poušti obecně, bez konkrétního popisu Ježíšova boje s ďáblem).
- **Omluvíme se, že jsme asi nedostatečně vysvětlili klíč**, podle kterého mají rozřazovat, a vysvětlíme, že **existují dvě tajné síly – od středu a ke středu**.
- Poté **položíme otázku**: Co se stane, když posadím plyšáky na kolotoč a roztočím ho? (*Děti zpravidla vědí, že odlétnou ven, a řeknou to.*) Pokud ne, zkusíme je navést otázkou: Odletí od středu pryč, nebo ke středu dovnitř?
- Poté následuje **druhá otázka**: Pozorovali jste někdy vodní vír, třeba když vytáhnete zátku ze sudu nebo z umyvadla a díváte se do něj? Co by se stalo s třískou, kterou bychom hodili na hladinu – kam by plula?
- **Hovoříme o dvou silách, které věci tlačí buď od středu, nebo k němu**. Síly jsou **neviditelné**, ukryté, ale **působí jistě**. (*Zkušenost: všechny děti existenci sil ze zkušenosti znaly a dovedly popsat, byť nevěděly, jak je nazýváme.*)
- **Ptáme se a diskutujeme**: Co je pro nás takovým středem? Pokud je jím Bůh, kde působí odstředivá síla a kde dostředivá? Co patří na poušť, co do obyčejného dne? Jak byste s touto náповědou rozdělili kartičky? Povídáme si o tom, pár „ale“ určitě najdeme. V případě dostatku času mohou děti zkusit aktivitu s kartičkami udělat znovu, případně ji komentovat nebo ještě jednou přečíst biblický úryvek.

V. Děti **zkusí odpovědět na úvodní badatelskou otázku: Proč se máme postit?** Proč v kostele slyšíme výzvy, abychom se postili a nechali si sypat popel na čelo?

Pokud děti nebudou schopny odpovědět, zdůrazníme znovu linku Bůh jako střed – dostředivá síla – poušť. Je vhodné zdůraznit, že církev nevyžaduje samoučelné sebezapírání, ale nabízí cestu, jak se více blížít do středu – k Bohu.

Věřím, že přirovnání k odstředivé a dostředivé síle je natolik názorné, že může být jádrem hodiny náboženství pro jakoukoli věkovou skupinu. Fyzikální síly jsou nutně objektivně platné, a zájmy, činnosti, prostředí atd. lidí podléhají změnám v čase. Cílem není říci: „Tato činnost je dobrá - tato špatná, odvádí od středu,“ spíš mi jde o to, kam soustředit pozornost.

Soudím, že „malé“ děti spíš zaujme antagonismus dvou sil a světů a bude pro ni trochu náročnější abstraktnější přirovnání k fyzikálním silám, dospělejší zas budou nedůvěřiví vůči černobílosti, ale bude pro ně snadnější pochopit přirovnání. Mám zkušenost s mladšími dětmi, že téma pochopily dobře.